

СТУДЕНЕЦЪ

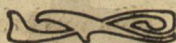
Blumlein.

ИЛЮСТРОВАНО МЪСЕЧНО СПИСАНИЕ

За туризъм, родинознание и литература.

— Редактира комитетъ. —

Година първа ————— книга 9-10.

СЪДЪРЖА:

1. Ник. Петровъ — Ползата отъ излетитѣ
2. Ал. Андреевъ — Вечеренъ намазъ.
3. Ив. Бунинъ — Върхътъ
4. Ив. Петковъ — Зимна пѣсенъ
5. Д. Минковъ — До Голѣмо-жельзненската пещера.
6. Ив. Петковъ — Природата
7. Люб. Колевъ — Бѣлѣзане пѣтища и означаване мѣстности.
8. Ал. Андреевъ — Край рѣката
9. И. Г. Оршанский — Младостта
10. Анг. Сим. — Миналото на клона „Студенецъ“
11. Вѣсти.
12. Мѣзъ свѣта и науката,

Издание на Плѣвенското юнош. тур. дружество

„СТУДЕНЕЦЪ“

Получиха се въ редакцията:

1. сп. „Мл. Туристъ“ г. VI, кн. 3 и 4 — съ подбранъ материалъ; прѣпоръчваме го на всички.
2. сп. „Организаторъ“ — г. I. кн. 3 и 4. — статии, въсти и пр. отъ чисто вътрѣшенъ организационенъ характеръ за Юношеския туристскій сѣюзъ въ България.
3. Турист. календаръ за 1921 г. издава редакц. на сп. „Младъ Туристъ“ — Плѣвенъ, цѣна 2 лв.
4. „Млад. вѣститель“ — мѣсечно списание за християнска култура. Органъ на младежитѣ християнски организации. Год. VI, бр. 1—2 (51—52). София, 1. I 1921 г.
5. в. „Транспортъ“ — органъ на сѣюза на транспортнитѣ работници въ България, София год. I. бр. 1.
6. в. „Бждеще“ — защитникъ на въздържателната кауза; О. Пазаръ, г. I, бр. бр. 24 и 25/1.
7. в. „Борба“ — органъ на Софийската въздър. дружина отъ Родителско-възпитателския сѣюзъ; София, г. I, бр. 1.
8. в. „Ученич. ехо“ — мѣсеченъ ученишки листъ; Ст. Загора, г. I, бр. 6—8.
9. Deutsche Sport Zeitung (D. Z. S.) — бр. 45, г. XVI, седмиченъ спортенъ вѣстникъ (24 страници) — Хановеръ.
10. Sport Sonntag — излиза два пѣти седмично — понедѣлникъ и сѣбота; сѣботния брой има иллюстрирана добавка (4 голѣми страници). Издание в. „Leipziger Neunsten Nachrichten“ — Лайпцигъ, — № 63 (и № 20).
11. Sport Echo — № № 90 и 95.
12. F. N. Sport — излиза два пѣти седмично, издание на „Frankfurter Nachrichten“; Франкфуртъ на Майнъ — 15-XI-1920 год. г. II, № 47.
13. Sport Umschau — седмично списание. Вецларъ, г. I, № 11. 29 XI 1920 г.
14. Д. Добревъ — Избрани пѣсни, (първи опити); стихове. Русе 1920 год.

СТУДЕНЕЦЪ

ИЛЮСТРОВАНО МЪСЕЧНО СПИСАНИЕ

ЗА ТУРИЗЪМЪ, РОДИНОЗНАНИЕ И ЛИТЕРАТУРА.

Година първа.

Плѣвентъ, ноемврий и декемврий 1920 г.

Книга 9 и 10.

Ник. Петровъ.

Ползата отъ излетитѣ.

Безброй сж фактитѣ, които могатъ да ни увѣрятъ въ голѣмата полза, която допринасятъ излетитѣ, но тукъ ще изложа само нѣкои отъ тѣхъ.

В сѣ к и м у е извѣстно, че онова, което непосредствено се изучава отъ книгата на природата има повече образователно значение и за по-дълго врѣме се отпечатва въ съзнанието на човѣка.

Туристскитѣ двужества се състоятъ повече отъ учаща се младежъ, ето защо, за да може послѣдната да изясни и закрѣпи въ себе си повече познанията си, било върху географски или естеств. — исторически обекти, тя трѣбва да общува съ природата.

За ученицитѣ-туристи излетитѣ сж отъ голѣмо значение и необходими, затова защото близо до природата тѣмъ повече се дава възможность сами да илюстриратъ въ съзнанието си онова което се прѣподава и изучава на теория въ класъ. Тѣй, напр. въ класъ ученикътъ може да се запознае съ извѣстенъ обектъ да прѣдположимъ по ест. история, обаче това запознаване ще бѣде повече книжно, отколкото истинско научно, понеже той ще бѣде лишенъ отъ възможността да наблюдава непосредствено въпросния обектъ.

Въ класъ учителътъ може да прѣподава урокъ по география, съ който да запознава ученицитѣ, напр. съ най-високия връхъ на Стара планина, обаче тѣзи познания ще бѣдатъ сухи, блѣди и нѣма да се запазватъ въ паметта тѣй за дълго врѣме, както, ако той връхъ бѣ непосредствено наблюдаванъ отъ ученицитѣ.

Сжщо така не може да се отрече факта, че при изучаване на нѣкои растения по ест. история, може би въ класъ ученицитѣ ще се запознаятъ съ устройството и вида имъ, обаче най-важното, което е: условията, срѣдъ които сж се развивали и какво влияние сж имъ указали, тѣ нѣма да знаятъ, защото за да се знаятъ послѣднитѣ, необходимо е много наблюдение, което може да се упражни най-добрѣ при излетитѣ.

Изхождайки отъ това положение, пуждата отъ излетитѣ се явява неуспорима и може да се каже даже наложителна.

Никой не може да отрече, че, освѣнъ за непосредственото

изучаване на предметитѣ и явленията въ природата, които служатъ за обектъ на изучаване въ класъ отъ ученицитѣ-туристи, излетитѣ влияятъ още и за физическото имъ развитие.

За това достатъчно е да хвърлямъ бѣгълъ погледъ върху ония игри и разходки, които туриститѣ правятъ по полето, гората, или планината на откритъ въздухъ, подъ хубавото ясно небе и срѣдъ лоното на природата, за да се увѣримъ въ казаното и въ това, че искаме ли да не се чувствуваме въ угнетено състояние на духа, както въ прашния и задушенъ градъ, село и класна стая, трѣбва да отидемъ часъ по-скоро срѣдъ природата! Тамъ ние ще се почувствуваме по-весели, жизнерадостни, което разбира се, не може да не се отрази благотворно върху физическото ни състояние.

При излетитѣ ученицитѣ туристи ирѣживѣватъ едни или други чувства, понеже иматъ случаи да виждатъ природни картини, географически обекти, които ги поразяватъ съ прѣлестъ, величие и грандиозностъ, напр. яростнитѣ вълни на развълнуваното море, величествената планина и пр. Прѣзъ врѣме на излета гледането хубави природни изложби отъ растения и цвѣтя развива вкусъ къмъ естетичното у туриститѣ.

Независимо отъ споменатото, излетитѣ до голѣма степенъ иматъ и това значение, че допринасятъ да се развие и волята въ туриста. Често пѣти при излета той ще трѣбва да прѣодолява и да се бори съ извѣстни прѣпятствия, вслѣдствие на които борби, той ще свикне—ще кали волята си. Туристътъ ще се научи търпѣливо да понася незгоди и лишения; той ще свикне мѣжестивно да прѣодолява всѣкакви прѣчки и незгоди, а това не е нищо друго, освѣнъ упражнения на волята.

Обаче най-важното нѣщо при излетитѣ е това, че у туриститѣ се развива другарското чувство. Когато туриститѣ сж на излетъ, тѣ могатъ да се подпомагатъ единъ другъ било съ храна или пари и при нужда, веднага да се притичватъ на помощъ. По този начинъ, тѣ свикватъ къмъ взаимни услуги, което отъ своя страна развива въ тѣхъ повече другарското чувство.

Освѣнъ казаното до тукъ, умѣстно е да се спомене и факта че туриститѣ могатъ да си правятъ сборки отъ растения и насѣкоми по ест. история или могатъ да намѣрятъ отпечатъци отъ глина или камъкъ съ историч. значение, които ще послужатъ при нѣкои уроци по история и пр.

Излетитѣ иматъ още и това значение, че при тѣхъ туриститѣ-ученици могатъ да се запознаятъ съ нѣкои диалектически особености въ езика на онова население, чиято мѣстностъ посѣщаватъ.

А какво трѣбва да се спомене и за онова възраждане на душата, което туриститѣ чувствуватъ въ обятията на природата? — за тучнитѣ ливади, неизбродимитѣ балкански храсти, за дѣйствиитѣ букови и борови гори—за всичко прѣзъ което мицава туриста; за чуруликането на птичкитѣ, шуртението на водоскоцитѣ,—за красивия изгрѣвъ на слънцето.

Вѣрни сж думитѣ на Гете: „Това, което не можахъ да науча другадъ—научихъ го чрѣзъ пѣтуване“.

Ял. Андреевъ:

ВЕЧЕРЕНЪ НАМАЗЪ.

Угасна сетний зракъ на лѣтний день.
 Спи нощенъ сънь градецътъ, приютенъ
 Срѣдъ орѣхи и кестени клонати,
 Издигнали главитѣ си листнати
 Изъ гѣстий мракъ, въ поднебния просторъ,
 За да подслушатъ звѣздний разговоръ.
 Притихнало. Ни звукъ, ни шумъ. Далече
 Рѣката само шумоли излѣко
 Въ тъмитъ изъ градеца. Мина мигъ
 И се разля трептящъ, протяженъ вѣкъ
 Отъ връхъ-викалото на минарето,
 На молящия се муезинъ. Въ сърцето
 Съ набоженъ трепетъ, въ благочиненъ страхъ
 Той славослави вишня Аллахъ,
 Що бди, привелъ лице отъ небесата
 И приютилъ е въ сънь блаженъ земята.
 Притихнало. И въ тоя нощенъ часъ
 На муезина треперливий гласъ,
 Тамъ, дѣ безброй звѣзди блѣщукать плахо
 Привѣтъ занесе и молби и Аллаху.

Казанлъкъ.

Филипп

Ив. Бунинъ.

Върхътъ.

Отдавна вече е нощъ, а азъ все още се движа като въ снъ къмъ върха, духанъ отъ студения вѣтръ,—кретамъ изъ мъглата, а подиръ ми безнадеждно, но покорно върви мокриятъ ми и моречъ конь, чиито стремени свободно звѣнтятъ. Въ прѣдвечерието на нощта, като почивахъ въ подножието на боровигъ гори надъ които се простира тази пуста и гола стръмнина, азъ все още бодро гледахъ въ безкрайнитъ пропасти що бѣха подъ мене,—съ чувството на сила и гордостъ, което те изпълня когато гледашъ отъ голѣма височина. Тамъ, въ низината, все още можеха да се различатъ свѣтлинки срѣдъ тъмната долина и по крайбрѣжието на тѣсния заливъ, което къмъ изтокъ все повече се разширява и като се издига въ видъ на тъмно синя стѣна, закрива по-голѣмата частъ отъ небето.

Но въ планината вече наставаше нощъ. Мракътъ бързо падаше и колкото по се доближавахъ до гората, толкова по—тъмни и величествени се очертаваха планинитъ, а въ долинитъ, между тѣхнитъ разклонения, съ бурна стремителностъ падаха гъсти облаци бѣла мъгла, гонени отгоръ отъ бурята. Тѣ вече покриха боровата гора и се движатъ къмъ мене, ведно отъ глухия, дълбокъ и стрехотенъ шумъ на бороветъ.

Почувствува се остъръ студъ и завѣя вѣтръ, размѣсенъ съ снѣгъ... Настана нощъ; азъ дълго вървѣхъ подъ тъмнитъ и шумящи въ мъглата сводове, образувани отъ планинскитъ борове—като опитахъ нѣкакъ да се запазя отъ вѣтра.

Скоро ще стигна, казахъ си азъ. Мѣстото е познато и безопасно, а слѣдъ два или три часа ще бѣда на другата страна на планината на завѣтъ въ свѣтълъ и гостоприемень домъ, между много хора: сега рано мръква.

Но мина половинъ часъ, часъ...

Всѣка минута ми се струва, че върха е на двѣ крачки отъ мене, а голата и камениста стръмнина не свършва. Отдавна отдавна вече остана долу боровата гора, отдавна отминахъ и поваленитъ отъ бурята храсти—азъ почвамъ да отпадамъ и да треперя отъ студения вѣтръ и мъглата.

Спомнямъ си гробищата на погиналитъ на тази висота—нѣколко гробове срѣдъ група борове недалече отъ върха, въ които сж погребани нѣколко дървари,—татари по народностъ, смѣтени отъ зимната виелица въ Яйла. Тѣзи гробове сж вече наблизо—азъ чувствавамъ на каква дива и пуста висота се намирамъ и сърцето ми се свива отъ мисълта, че около мене сж само урви и мъгла.

Какъ ще мина срѣдъ уединенитъ надгробни камъни, когато тѣ като човѣшки фигури се чернѣятъ срѣдъ мъглата? Нима едва въ тъмната полунощъ ще стигна до върха? И ще имамъ ли сили да се спусна отъ планината, когато азъ още отъ сега губя прѣдставата заврѣмето и мѣстото? Но нѣма врѣме за мислене,—трѣбва да се върви!

Дефилето на Струма при Перникъ.

Далеко отпрѣдъ ми нѣщо неясно се чернѣе срѣдъ движущата се мъгла... Това сж нѣкаквитъмни хълмове, наподобяващи спящи мечки. Азъ минавамъ по тѣхъ—отъ единъ камъкъ на другъ; коньтъ, който пада и се хлъзга съ подковитѣ си по мокритѣ гладки камъни съ мжка върви подирѣ ми,—и изведнажъ забѣлѣзвамъ че пѣтя отново почва да става стрѣменъ. Спирамъ; обхваща ме отчаяние. Азъ вече трепера отъ напръгане и умора, всичкитѣ ми дрехи сж измокрени отъ снѣга, а вѣтърътъ тѣй духа и ме цѣлъ пронизва. Да викамъ ли за помощъ? Но сега даже и овчаритѣ,

заедно съ козитѣ и овцетѣ, сж се скрили въ своитѣ първобитни колиби,—значи съвсѣмъ никой не ще ме чуе. И, като се оглеждамъ наоколо, азъ съ ужасъ си мисля:

„Боже мой, нима съмъ сбъркалъ пжта? Нима това е моята послѣдна нощъ? А ако не, то какъ и дѣ ще я прѣкарамъ?...“

Късно е,—бороветѣ глухо и сънно шумятъ въ далечината. Нощта става все по-таинствена, и азъ добръ разбирамъ това, макаръ че не зная нито кое врѣме е нито кждѣ точно съмъ. Угасна вече и сетнята свѣтлинка тамъ долу въ долините и бѣлата мъгла ги съвсѣмъ покри, зная, дошелъ е този дългъ и мъчителенъ часъ, когато като че всичко на земята е умрѣло и нивга вече не ще настане утро, а само мъглитѣ ще се увеличаватъ и ще обвиватъ планинитѣ, величествени въ полунощния си постъ,—глухо ще шуми планинската гора и все по-гъсто ще вали снѣгъ по самотния и пустиненъ връхъ.

Като се пазя отъ вѣтъра, азъ поглеждамъ къмъ коня—единственото живо същество което е при менъ! Но той ме не погледва—уморенъ, прѣмръзналъ и прѣвритъ подъ високото седло, което грубо стърчи на гърба му, той стои, покорно навелъ глава, съ увиснали уши. И азъ злобно го дръпвамъ за юздата а отново, като излагамъ лицето си на снѣга и вѣтъра, упорито вървя насрѣща имъ. Опитамъ ли се да разгледамъ какво ме заобикаля, азъ виждамъ само бѣлата движеща се мъгла, размѣсена съ снѣгъ и чувствавамъ подъ краката си хлъзгавата камениста почва. Ослушамъ ли се,—азъ различвамъ само свиренето на вѣтъра въ ушитѣ ми и еднообразно подрънкване задъ гърба си: звука на стрemenата, които се удрятъ едно о друго....

Но, чудно,—отчаянието ми почва да ме укрѣпљава. Почвамъ да крача по-смѣло и злобния упрѣкъ на нѣкого за всичко що азъ понасямъ, ме радва. Азъ съмъ вече мрачно и твърдо рѣшенъ на всичко което трябва да понеса и при това приятно ми е да чувствавамъ растящата си тѣжа и безнадежностъ....

Ето, най-сетнѣ, и Върха. Явно е, че съмъ на най-високата точка на стрѣмнината,—но мене ми е съвсѣмъ безразлично. Вървя по равна и плоска поляна; вѣтърътъ носи мъглата на дълги коси и ме шиба по краката, но азъ не му обръщамъ внимание.

Единствено само по воя на вѣтъра и по мъглата се чувствава какъ дълбоко късната нощъ е овладѣла планината, и че отдавна, много отдавна тамъ долу въ долините ч о в ѣ ч е н ц а т а спятъ; въ малкитѣ си колибки; азъ не бързамъ вече,—бавно стѣпамъ и прѣзъ стиснати зѣби мърморя на коня:

—Нищо нѣма, нищо,—върви! Ще вървимъ дори докато изнемогнемъ. Колко мъчнопроходими и самотни Върхове съмъ вече миналъ прѣзъ живота си! Още отъ най-ранно дѣтinstvo азъ стѣпвахъ отъ врѣме на врѣме по най-опаснитѣ урви?!

—Като тъмна нощъ ме нападаха скърбитѣ, страданията, болеститѣ и безпомощността на свои и близки, зареждаха се измѣнитѣ на любими хора и горчивитѣ обиди отъ приятели, и дохождаше часъ на раздѣла съ всичко къмъ което бѣхъ привикналъ и съ кое-

то бѣхъ се сродилъ. И, като скривахъ скръбта си, азъ вземахъ въ ржка пжтната си тояга.

А тѣй стрѣмънъ и мжченъ бѣ пжтя къмъ новото щастие,—нощъ, мъгла и буря ме нападаха по височинитѣ, а по Върховетѣ ме обхващаше страшна самотность

Но нищо.—ще вървимъ до послѣдни сили!

Спхвайки се, азъ вървя като въ сънъ. Настгпването на утрото е още много далечъ. Цѣла нощъ ще трѣбва да се спускамъ къмъ долинитѣ и едва призори ще мога, може би, да заспя нейдѣ дълбокъ сънъ,—да се свия и да чувствувамъ само едно—радостта отъ топлината слѣдъ пронизващия студъ и приятната почивка—слѣдъ мжчителния пжтъ.

Денътъ ще прогони самотността и съ своето слънце отново ще ме зарадва; той пакъ за дълго ще ме мами и ще ме накара да забравя Върховетѣ. Но тѣ отново ми прѣдстоятъ—и най-труденъ и най-самотенъ—това ще е послѣдниятъ отъ тѣхъ.... Гдѣ ли ще ме напуснатъ силитѣ ми и за винаги ще остана срѣдъ нощта и виелицитѣ—на голитѣ и вѣчно пусти планини?.

Отъ руски: L'homme „X“

Иванъ Петковъ.

ЗИМНА ПѢСЕНЬ

Хвъркатъ палави снѣжинки,

Нѣжно бѣли,

Танцъ подели

И нашепватъ, въ блѣнъ унесенъ,

Тѣ нерада, скръбна пѣсень:

„Иде зима

„Нелюбима,

„Идатъ грижи и неволи.“

Вихъръ съ плачъ, о, чуй, вилнѣе

Нѣйдѣ въ мрака;

Тѣй сирака,

Горестъ черна щомъ споходи,

Въ безотрада, клетникъ, броди

И—прокуденъ

Въ пжтъ отдруденъ,

Ширъ безбрѣжна,—горко плаче...

Д. Минковъ.

До Голѣмо-Желѣзенската пещера¹⁾

(моменти изъ пѣтни бѣлѣжки)

Тѣмна августовска прѣдутрина; края на една омайна нощъ. Боазѣтъ е доста стрѣменъ и хубаво ни измори, но гледката отъ билото му ни прави да забравимъ и умора и всичко: изтокъ е озаренъ отъ сребърния блѣсъкъ на зората, който постепенно прѣлива въ пурпуренъ. Далече на югъ се очертава, като прозрянь, прѣзъ сѣнь въздушенъ островъ—Балканѣтъ, озаренъ отъ първитѣ блѣсъци на утрото. Той се струва прозраченъ, сѣкашъ обвитъ въ газъ и тюль; по грамадния му станъ се очертаватъ тѣмни линии—неосвѣтенитѣ долини и усой.

Скоро „сзгледахме“ Гьоловетѣ — двѣ езерца разположени южно отъ шосето. Изгасващитѣ звѣзди се оглеждатъ въ водитѣ, а брѣговетѣ се отражаватъ въ тѣмни линии. Злагочервени багри се загониха по водната повърхнина—езерата се будятъ!...

Настигна ни подранилъ селякъ, отиващъ на коситба и ни разказва какъ се образувалъ голѣмия „Гьоль“: въ турско врѣме на дѣното му имало кладенецъ; водата не могла да се изтича и постепенно запълнила низината, а и околнитѣ порои се втичали и ускорили образуването на езеро. Селякѣтъ се отби въ ливадитѣ, а ние продължихме; свѣжиятъ въздухъ те кара да се чувствувашъ силенъ, пѣленъ съ енергия и животъ.

* * *

Слънцето припече и настана горещъ день. Пѣтътъ криволича изъ юристи мѣстности и ни открива единъ отъ другъ по красиви пейзажи.

Отъ пламналия Изтокъ до теменужния Западъ се простира грамаденъ хълмъ—планина:—хълма между селата Абланица при Осъма и Турски Изворъ при Вита, а далече на западъ се очертаватъ чудатитѣ линии на Тетевенскитѣ планини.

Слѣдъ малко влизаме въ махалата Шаханъ Кая, наричана обикновено Шанкитѣ: нѣколко спретнати селски кѣдици отъ двѣтъ

¹⁾ Троянско.—Ред.

страни на шосето и нѣколко слупени стрѣхи и кошари по околнитѣ чуки. Шанкитѣ сж неотдавнашно селище; жителитѣ му сж македонски бѣжанци отъ миналото столѣтие, а само часть отъ тѣхъ — прѣселеници отъ близкото село Радювени; — занимаватъ се прѣдимно съ вѣгличарство.

Къмъ обѣдъ оставихме шосето и взехме южно направление; стигнахме красивото село Микре, отстояще на 22 клм. отъ Ловечъ; всички ловешки бозаджии и хлѣбари сж тукашенъ „фабрикатъ“.

Работно врѣме е и въ селото сж само „негоднитѣ за работа“.

Високо надъ селото въ прохладенъ залогъ прѣзъ който протича ручей, сѣднахме да починемъ и „обѣдваме“. Долу въ полето лѣтната мараня трепте, че надъ нивитѣ и ливадитѣ. Сетнѣ отново поехме стрѣмния горски пѣтъ. По това било върви границата между ловешка и троянска околии, казахъ азъ, а единъ отъ другаритѣ духовито-зачудено отбѣлѣза „че липсватъ гранични постове и митници“.

Случайно срѣщнати селянки ни посочиха какво направление да държимъ, за да отидемъ по-направо до Голѣма Желѣзна; почти прѣхвърлихме хълма. Минахме прѣзъ косени ливади и продължихме да се спускаме надолу — въ долината течеше нѣкаква бара, притокъ на Витѣ и образува неголѣмъ виръ.

Освѣжени отъ „банята“ продължаваме по втория хълмъ; дукътъ замѣства джба.

Отъ билото се открива широка гледка отъ планински вериги, покрити съ тъмни лѣсове. Какъвъ страхъ навѣватъ въ душага тѣзи гиганти! Далече срѣдъ планинскитѣ грамади се виждаха селата Борима и Ломецъ — никакво друго селище, ни човѣкъ. Какъ е пусто...

Въ тѣзи страхотни дебри се бѣ сгушилъ петъ вѣка българинътъ: тукъ седемътъ братя не вричали Петкана въ далечно Загоре; тукъ сж живѣли змѣве и змѣици, хали и халетини; тукъ пасящитѣ стадата си овчари сж приемали гостъ Дѣдо Господа, прѣобразенъ на старецъ, тукъ Грозданка се оженила за слънцето, а скарани етърви всѣвали раздори тихото иначе българско сѣмейство...

Дългиятъ лѣтенъ день си отиваше — слънцето залѣзваше далече на западъ. Почнахме да се спускаме и потърсихме мѣсто за ющуване. Накладохме огънь и набрахме вѣйки — за легло.

Тиха августовска нощъ; всичко се е смълчало — счуватъ се само гласовѣтъ на безброй шурци и отврѣме на врѣме — далеченъ тай и звънъ. Самотно отронена звѣзда пробѣгва по небосклону бързо изчезва. Единъ отъ ония щастливи часове, когато ние се чувствуваме само частица отъ това велико цѣло, наречено вселена.

Умората и отпадналостъта скоро сж турили край на мечтитѣ. Лека нощъ!...

Хайде ставайте, хей! — стига сте спали!

— Бѣ съмнало. Слънцето изгрѣваше задъ гората и тя изгле-

ждаше свѣтла и прозрачна. Мина селянка, която заедно съ малкото си момченце изкарваше говеда на паша.

Бѣдната колибарка ни изказа радостта си, че момченцето ѝ почнало да псува—т. е. дало признаци на възмъжлостъ, и тя ни прѣдаваше дума по дума псувнята на момченцето, а радостта ѝ бѣше тъй голѣма!?

Навлѣзохме въ пространната планинска котловина на Голѣма Желѣзна; тя е пригодна за отличенъ курортъ, но, изглежда такъвъ тя ще стане слѣдъ „второто пришествие“.

Нѣкъдѣ въ голѣми и шумни градове живѣятъ умни хора, своитѣ мъдри мисли тѣ печататъ въ книги: и това *всѣ* за народа, а сѣмѣятъ този народъ оре още съ останалото отъ Царь Крумово врѣме рало и не хае за нищо...

Въ ливадитѣ работни селяци косѣха и прибираха сѣно. Вървѣхме по рѣка Топля; по нея има множество воденици и стружии.

Наближихме махала, съставляща частъ отъ общината на село Голѣма Желѣзна. Овощни градини; край плета бистъръ потокъ; чисто бѣлосана кѣщица съ малки прозорци; чердакъ отъ груби дъски; кокошки и пѣтли на бунището; цѣдилка съ сирене, окачена на голѣмъ гвоздей; върви съ чушки и сушени гѣби подъ стрѣхата.—Това е обстановката, въ която се ражда и расте планинецътъ. Той още отъ дѣте пасе говеда, овце и кози; лѣтъ се кѣпне въ малката крайселска рѣчица, а зимѣ се пързалия. Язди любимия си биволъ и дори се опитва да застои правъ на неговия грѣбъ; даватъ го въ училище, дѣто не лесно се научава да попрочита буквитѣ. Сетнѣ той закъва и става ергентъ—ходи на кладенеца, задиря момитѣ, краде китѣ; купува си пищовъ и малко огледалце, изсича си голѣмъ кривакъ; има си севда, която обича съ животинска настръвеностъ... Съ плачъ моли баща си да го ожени—и става съпругъ; слѣдъ нѣколко мѣсеци отива войникъ; тѣжи за село... Слѣдъ службата се завръща поумнѣлъ и дори до смъртта си работи...

Навлизаеме въ планината. Топля красиво разпѣнена скача по камънитѣ, а въздухътъ лѣха горски аромати. Котловината се сви въ ущелие. Наближаваме пещерата: проломъ отъ варовици, въ когото Топля се спуща по стрѣмното си корито.

Още нѣколко крачки и прѣдъ насъ бѣ пещерата;—овална дупка, висока 4-5 метра и малко повече широка—това е пещерния входъ. Непосрѣдствено до пещерния входъ има друга дупка—„главата“ на Топля: двѣ голѣми очи сѣкашъ ѝ гледаха и ѝ разказваха неоткрититѣ си тайни.

Запалихме лампата и навлѣзохме въ пещерата; множество прилѣпи хвъркаха наоколо ни. Свикнали на жегата, ние почти зѣнѣхме. Входътъ се снишава—пропѣлѣхме по коремъ; сетнѣ пещерата отново се издигна извѣтрено много—грамадни пространства.

Пещерата е дълга около единъ километъръ и е подробно изучена отъ нашитѣ геолози; цѣнни находки сѣ открити: скелетъ

пещерна мечка и др. Навжтрѣ пещерата има кристалинно дѣленіе.

Подземниятъ потокъ на Топля прѣсича пещерата—това е и опасното мѣсто; нѣкои сж поставяли върлини надъ него сж отивали по-нататѣкъ.

Пещерата е интересна въ геологично отношение, — но намъ не спсваше необходимата подготовка за каквито и да било изучаванія. Въ всѣки случай, любопитството ни бѣ удовлетворено; трѣбваше да помислимъ за връщане.

* * *

... Очитѣ ми, свикнали съ силната свѣтлина, не можеха да издържатъ срѣдъ тъмната букова гора, освѣтнѣ на нѣколко крачки. Изкрайна гора—нѣкъдѣ далече дочувахъ звѣнъ отъ хлопъци; сетнѣ се обърна и той и само гласове на горски птици се чуваха—това ме дължи повече отъ два часа.—Дочухме лай и звѣнъци и взехме посока къмъ тѣхъ; скоро бѣхме на една красива срѣдгорска поляна, прѣзъ която протичаше горски потокъ. Овчарчетата щомъ ги съзрѣли оставили стадото и изчезнали въ гората—голѣмъ трудъ ни беше нуженъ, за да ги увѣримъ, че не сме „лоши хора“. Казаха ни, че сж отъ Старо село; Боже мой!—ние сме вървѣли съвсѣмъ въ друго направление!.....

Спускаме се по потока изъ гората—къмъ Микренскитѣ колиби. Потокътъ образува чудно хубави водопади. Газимъ шума отъ колѣнѣ.

По околнитѣ хълми пѣпли дъждъ и буря; слѣдъ малко... не и с к а м ъ да описвамъ буря въ Балкана; чувствувамъ се слабъ и възпроизведамъ адския тънъжъ на грѣмотевицата, стеновете на рата и дългитѣ като шипове дъждовни капки. Но бурята скоро мине; слънцето се показа и природата, освѣжена и измита бѣ побавна отъ всѣки другъ пѣтъ. Безброй дъждовни капки подъ синчевата освѣта блѣстѣха като бриланти.

Въ Микре не намѣрихме добро мѣсто за нощувка и продължихме пѣтя си. Късно вечерята бѣхме въ Шанкитѣ...

Рано на слѣдното утро баба Илияца щателно прѣтърсила ницата ми и задигнала похлупцитѣ—едничката цѣнна вещь—поощавамъ и заради хубавото печено, което ни поднесе вечерята...

Ловечъ.

Иванъ Петковъ.

Природата.

Н. В. Ракитину

Природата!—Тайната, вѣчната загадка на Твореца... И наистина, има ли нѣщо по чудно въ своята красота отъ природата?—Изворъ, бликащъ между вѣчно шумящи дървеса; тя е поезия, хармония, тайна, сънъ...

Кой е билъ, веднѣжъ поне, прѣсителъ отъ нейнитѣ чарове? Кой не си спомня нѣмото съзерцание, силно туптящото сърце, благоговѣнието, когато е прѣдъ природата; луннитѣ вечери срѣдъ гората, когато е ималъ щастието да минава прѣзъ късна доба; нейнитѣ плахи сѣнки, дебнящи ви; съ нейната загадочностъ; потайния хайдушки шепотъ на листата.... трѣпкитѣ тогазъ?... Страхотитѣ на разбуненото, кипнало море; онзи страхъ при мисълта за вѣчната раздѣла, смѣсенъ съ гордото величие на моряка-борецъ съ вѣчноизмѣнитѣ водни стихии. А трепета на сърцето утринъ, при поздрава на зората, зефира, цвѣтята, росни, сѣнни, дѣхащи благодать, чаръ щастие; сълзитѣ, които леки пухкави облачета при зори оставятъ по своята жадена изгора—плѣщивата, извишила дивенъ станъ до синевитѣ, скала....

Има ли по-хубаво отъ природата—този гигантски, този мировъ Фениксъ, който вѣчно умира, вѣчно се ражда отъ руинитѣ на разрушението—всѣкога по-хубавъ, по-плѣнителенъ. И всѣкога неразгадаемъ!?.

Ту младъ като дѣте, жизнерадостно дѣте—пролѣтътъ съ своитѣ пѣсни, мечти, цвѣтъ; ту като буенъ, необузданъ въ своя полетъ кноша—лѣтото; ту умѣренния, разуменъ младежъ—есеньта съ тихата печаль и капящи въ забрава листа; ту, най-сетнѣ, като послѣдната брънка на неговия животъ—зимата, този побѣлѣлъ старецъ, залѣзващъ, за да се възроди пакъ като дѣте, чаровенъ, за да изчезне пакъ въ своето битие, отдѣто ще трѣбва пакъ да се възроди, свѣтълъ, чистъ.

Не е ли туй вълшебството, за което тъй обичаме да ни разказватъ? Вѣчна борба, вѣчна смѣна на красоти. Въ природата нищо не чезне—мѣни се само физическата, нейната нетлѣнна красота, нейната чаровностъ, омая, за да блѣсне все повече: да бже вѣчна, загадъчна, плѣняваща!...

Монастиръ „св Врачъ“—Родопитѣ,

юлий 1920 г.

Юб. Колевъ.

Бълъзване пѣтища и означаване мѣстности.

Единъ отъ належащитѣ въпроси, които, мисля трѣбва, да се дожатъ на разрѣшение, е въпроса съ бълъзване пѣтищата и означаване на по-забълъжителнитѣ мѣста. Съ него, може би, отдѣлни д-ва сж се занимавали; може би за нѣкои отъ тѣхъ той е вече решенъ, но важното тука е това, че отъ една страна по-голѣмата частъ отъ д-вата сж останали много назадъ въ това отношение, а въ друга страна, че за използуване на бълъзитѣ трѣбва да се взематъ колективни рѣшения, задължителни за всички д-ва. Тия рѣшения ще улеснятъ отдѣлнитѣ клонове, затова, защото бълъзитѣ поставени по общи правила, ще бждатъ бързо и безъ грѣшка разбирани отъ всѣки туристъ, а по-често срѣщани и отъ външни хора, ще улесняватъ и тѣхъ.

Съ тоя въпросъ, доколкото зная, се е занимавалъ съюза на възрастнитѣ туристы (Българското туристско д—во), но какви рѣшения сж взети, не зная. На западъ обаче, тоя въпросъ е вече решенъ до положителни резултати, като и въ реализирането у сж отишли доста далечъ.

Тоя въпросъ не търпи отлагане още и затова, че, може би, много отъ клоноветѣ вече сж отишли доста надалечъ въ това отношение и ще бжде много неразумно да се принуждаватъ тѣ да мѣнятъ поставенитѣ вече бълъзи съ такъиза, изработени по общи правила.

Слѣдъ тия нѣколко прѣдварителни бълъжки азъ ще излѣза нѣколко думи по сжщината на въпроса, като се водя отъ практиката, въведени въ Чешкия туристски клубъ.

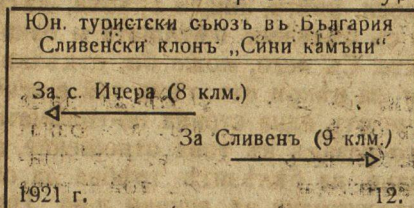
Прѣди всичко, мисля, че е нужно да се извоюва едно разрѣшение отъ държавата и общинскитѣ власти за свободно посвяне на бълъзитѣ по държавнитѣ и общински мѣста, а слѣдъ това разрѣшение отъ частнитѣ лица, въ мѣритѣ на които ще се поставятъ, ако разбира се това се случи, значителнитѣ табла.

Нужно е сжщо всѣка година клоноветѣ да съобщаватъ на н-ство числото на поставенитѣ табла, както и да се обозначатъ чино мѣстата, къдѣто сж поставени тѣ, а ц. н-ство отъ своя страна стори това по отношение Министерството на Войната картографски отдѣлъ, къдѣто тия табла се отбълъзватъ въ картата Генералния Щабъ.

Самитѣ бълъжни табла, споредъ прѣдзначението имъ, могатъ да раздѣлимъ на четири вида:—табла, които се поставятъ за обозначение пѣтища; такива, които иматъ за цѣль да отбълъжатъ височини, послѣ, табла, които се турятъ за да означатъ кои бълъжити мѣста, и най-послѣ такива, които служатъ за въдпазване.

¹⁾ Необходимо е двата туристски съюзи у насъ да разрѣшатъ взаимно и образно този въпросъ, а сжщо и въпроса за бълъзване съ бои (цвѣтове).—Ред.

Първият видъ табла — тия които иматъ за цѣль бѣлѣза пжтищата — трѣбва да се поставятъ винаги успоредно съ сам пжтъ, като се посочва чрѣзъ стрѣлица, както пжтя отъ едната така и отъ другата страна. На най-горната частъ обикновено поставя названието на съюза (защото такива табла могатъ поставятъ и възрастнитѣ туристи) и името на клона който

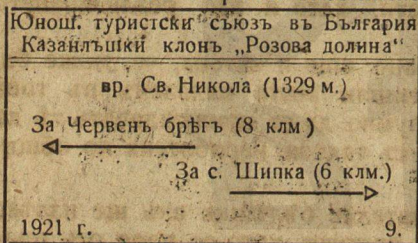

фиг. 1.

— № по редъ на поставения знакъ отъ дружеството (фиг. 1).

За кръстопжтищата се спазватъ сжщитѣ правила само тукъ се поставятъ двѣ табла, кръстосани, като споредъ случая намѣстятъ или перпендикулярно или наклонено едно спрямо другъ.

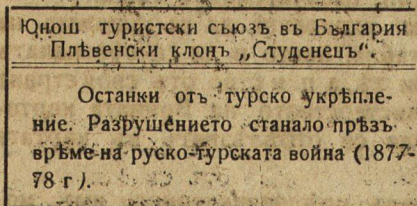
Таблата, които служатъ за означаване височини могатъ бждатъ почти сжщитѣ, само че надъ стрѣлицитѣ се поставя наименованието на върха и височината му, измѣрена въ метри (фиг. 2).

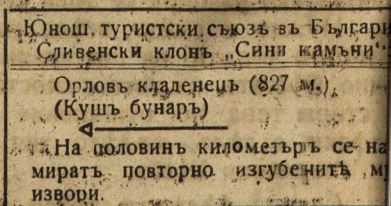
фиг. 2.

както и самитѣ стрѣлици, които посочватъ пжтя.

Третиятъ видъ табла — тия които служатъ за означаване бѣлжити мѣста, важни въ историческо, географско, геологическо или друго отношение, постѣ при извори, хубави гледки, хижи и др. могатъ да бждатъ подобни на първитѣ, съ малки измѣнения (фиг. 3 и 4).

фиг. 3.

фиг. 4.

Най-подиръ, посрѣдствомъ прѣдпазителнитѣ или охранителни табла дѣлото може да прѣдпази хората отъ разни разрушения и тѣмъ подобни. Тѣхното поставяне има най-големо значение прѣдпазване постройки или пжкъ развалини, които иматъ цѣлостно значение въ каквото и да било отношение (фиг. 5 и 6).

Юнош. туристски съюзъ въ България
Кюстендилски клонъ „Ручей“.

Умоляватъ се минувачитѣ да не разрушаватъ полуиздигнатитѣ стѣни или отвлечатъ дървенитѣ материали прѣдначинени за постройката на хижа.

фиг. 5.

Юнош. туристски съюзъ въ България
Търновски клонъ „Царевецъ“.

Умоляватъ се минувачитѣ да не разрушаватъ и безъ това почти разрушенитѣ стѣни на тая стара църква, останала отъ врѣмето на Търновското царство.

фиг. 6.

Желателно би било, щото таблата които се поставятъ за означение пѣтища, да се нареждатъ колкото се може по-начесто особно прѣзъ мѣста лишени отъ лесно забѣлѣжими пѣтища. Не би било злѣ също, ако надъ всѣко табло се прикрѣпи лостъ, успоредно съ земния меридианъ, т. е. по посока отъ сѣверъ на югъ, като при това сѣверния му край се боядиса черно, а южния—бѣло (както е на компасната стрѣла).

Самитѣ табла, ако разбира се това не прѣчи на прѣдначинението имъ, могатъ да се поставятъ така, че надписаната страна да се намира на сѣнка или обѣрната къмъ сѣверъ, за да не избѣлѣватъ буквитѣ.

Относително материала отъ който трѣбва да се правятъ таблата и коловѣтѣ, Чешкиятъ туристски клубъ прѣпорѣчва „Сухата“ лиственица“ (*Larix europaе*). Нека не се забравя, че дървото иние, затова частта отъ кола, която ще бѣде заровена въ земята трѣбва да бѣде обгорена или намазана съ катранъ.

Ако пъкъ почвата не позволява да се поставятъ табла, закрѣпени на колове, (напримѣръ при каменлива почва), то горѣпоменатитѣ знакове могатъ да се отбѣлѣзватъ върху изгладени камъни.

Ето какви могатъ да бѣдатъ въ своя форма правилата за означаване и тѣхното поставяне на съответнитѣ мѣста; тѣ, разбира се, могатъ да се разширятъ и допълнятъ, но това не може да стане въ страницитѣ на едно списание.

Този въпросъ трѣбва да се рѣши окончателно—съ това ще отбѣлѣжимъ още единъ успѣхъ, още една крачка напредъ, къмъ реализирането на цѣльта ни.

Сливенъ, XI 920.

Ал. Андреевъ.

КРАЙ РЪКАТА.

Въ потайна нощъ, по доба глуха,
Когато млъкне глжчъ и викъ,
Край рѣчний брѣгъ, съ усърналъ ликъ,
Азъ бродя, бродя за разтуха.

Невнятно шепнатъ си звѣздитъ
И прѣскатъ синкави лжчи
И вглеждатъ бисерни очи
Въ играта мудна на вълнитъ.

А плаче и ридай рѣката—
Край нея сведени върби
Я слушатъ вѣчно да скърби,
Но не разбиратъ ѝ душата.

И въ мене съ плачъ така се плиска
На скрита болка горестъта
И никой не узна въ свѣта
Какво ме трови и притиска....

И. Г. Оршанский.

МЛАДОСТЪТА.

Въ всичкитъ врѣмена и у всичкитъ народи младостъта е била прѣдметъ на симпатия, възхищение, поклонение, достигващи до култъ. Боговетъ бѣха за гърцитъ вѣчно млади. За природата поетътъ не намира да каже нищо по-хубаво, отколкото да я нарече вѣчно млада, или сияеща съ вѣчно млада губостъ. Моралиститъ приписватъ на младостъта всичкитъ добродѣтели,—мжжество, и душевна чистота, и безкористие, и жажда за слава и подвизи. Мждрецитъ наричатъ младостъта най-щастливъ периодъ.

отъ живота на човѣка. Поетътъ вижда въ нея заря и пролѣтъ, разцвѣтъ и празникъ на живота и я украсява съ цвѣтяга на творческото въображение. Тя за всички е емблемъ на живота изобщо, символъ на възраждане, тя е прѣпълнена съ бждащето и съ всичкитѣ дарове на живота,—въ нея хората съглеждатъ най-високото щастие тукъ на земята. Когато Мефистофель прѣдлага на Фауста да направи изборъ между всички желанія и мечти, почтенниятъ, прѣстарѣлиятъ докторъ Фаустъ се спира само на едно желание—„върнете ми младостта“.

Животътъ е удивително снисходителенъ къмъ младостта, — на нея всичко се прощава: и грѣховетѣ, и слабоститѣ и заблужденията и дори прѣстѣпленията. Отъ нея нищо не искатъ, тя е свободна, както и дѣцата, отъ всичкитѣ задължения, и въ сѣщото врѣме признаватъ и повече отъ коя да е друга възраст, правата на животъ, свобода и щастие. Старостта, която като че ли би трѣбвало да завижда на младостта, напроотивъ намира въ нея своето утѣшение и наслада; гледайки на младежитѣ, старцитѣ наново прѣживяватъ своето щастливо минало.

Какъвъ е вътрѣшниятъ смисълъ на този общъ култъ прѣдъ младостта?

И какво е младостта?

Естественикътъ вижда въ нея врѣмето на най-силното напругане всичкитѣ индивидуални физиологически сили и началото на най-високата функция на човѣка—създаването на рода; младостта прѣдставлява мостъ, прѣхвърленъ отъ човѣка-единица къмъ цѣлото човѣчество. Човѣчеството вижда въ младостта залога за по нататъшното си сѣществуване. Не се ли намира тукъ ключа за обяснението на този въ сѣщността егоистически култъ, съ който човѣчеството окръжава своето бждаще, въ лицето на младостта, въ която се криятъ всички надежди на това бждаще.

Психологътъ намира въ душата на младостта съвършенно своеобразно състояние и настроение, което твърдѣ нарѣдко, съ изключение на малкото избрани натури, никога не се повтаря въ живота на човѣка. Съзнанието на младежа е свободно отъ брѣмето на миналото, не само за туй, защото послѣдното го нѣма още на лице, но и по силата на туй, че онова микроскопично минало, което би могълъ да има, не играе заблѣжителна роля въ душата му. У него и настоящето едвамъ се мѣрка въ съзнанието, понеже то е твърдѣ неустойчиво, непрѣкъснато се промѣня и прѣминава като вихъръ, безъ да оставя слѣди. Съзнанието на младежта се състои до толкова само отъ едно бждаще, до колкото старостта живѣе съ миналото, а зрѣлата възраст—съ настоящето.

Не затова ли съзнанието на младежа има такъвъ стремителенъ характеръ? Душата му като че ли има крила,—всички образи чувства и мисли на младостта неволно сж устремени нѣкъдѣ на прѣдъ.

За тая стремителность и полетъ нѣма прѣгради въ душата на младежа; опитътъ на живота, отъ който се слага съзнанието

на прѣпятствията, прѣдѣлитѣ и границитѣ за нашитѣ сили, за нашитѣ стремежи, още не се е набралъ въ душата му.

Той върви напрѣдъ съ завързани очи, него го унасятъ далечъ напрѣдъ мечитѣ му и въображението му, като че ли наоколо му и прѣдъ него е празно пространство, дѣто само той безгранично властвува.

Нищо не попрѣчва на единъ бѣднякъ да се смѣта за богаташъ, неизвѣстниятъ момъкъ, за когото сждбата готви скромната роля на селски учителъ, може безпрѣпятствено да мечтае за прѣобразованието на човѣшкитѣ сждбини. Нѣма нито прѣчки, нито мѣрило за неговитѣ сили. Най-великитѣ подвизи сж достъпни въ бѣдащето за младежа.

Отъ тукъ произлиза и прѣкалената оцѣнка на своитѣ сили, достоинства и своитѣ права. Прѣдъ насъ е единъ видъ физиологическа мания на величие, прѣживѣвана отъ всѣки що годѣ надаренъ младежъ.

Отъ тукъ излиза и полупрѣзрителното, полуснисходително отношение на младостта къмъ чуждия опитъ, къмъ житейската мъдростъ на по-възрастнитѣ. Слушайки изказитѣ за несполукитѣ и нещастията, слушайки разсждения за прѣпятствията, които се изпрѣчватъ на жизнения пѣтъ, за влиянието на обстоятелствата и срѣдата, за ролята на слѣпия случай, младежитѣ гордо и иронически мислятъ на ума си: „Това не се касае до мене, съ мене туй нѣма да се случи“. Защо? Това и самъ не може си обясни, той върва въ себе си, въ звѣздата си, въ бѣдащето си.

Младежтъ е благородецъ. Признавайки себе си за господаръ на своята сжба, за властелинъ на своето бѣдаще, като чувствува себе си за царъ на природата, той е и щедъръ по царски. Той не само пожелава на всички сполука и щастие, той искрено е готовъ на всички да помогне, защото нито въ единъ човѣкъ той не съзира противникъ и въ никого не подозира бѣдащъ врагъ. Той не може да има нито противници, нито врагове, тъй като всички хора сж братя и той е прѣпълненъ отъ братски чувства и симпатии.

Има ли той опрѣдѣлена, конкретна цѣль въ живота? Разбира се, не; той не може да я има, тъй като всѣка цѣль е ограничена—ограничава фантазията му и подвежда желанията му и силитѣ му къмъ опрѣдѣлени рамки,—а прѣзъ това врѣме той е цѣль въ движение, брожение и безпрѣдѣлностъ. Цѣлитѣ му могатъ да бѣдатъ само най-възвишени и смѣтни, тѣ не трѣбва да стѣсняватъ простора на въображението му и движенията на крилата му. За това той е герой, тоестъ въплотено стремление къмъ подвизи.

Нѣма нищо въ свѣта, отъ всичко създадено отъ човѣшкото изкуство, по-пълно и по-релефно въплотение на образа и идеята на героя, отколкото фигурата на Аполона Белведерски. Напротивъ говорятъ за тази статуя като за идеалъ на човѣшката красота—въ нея има нѣщо много по-цѣнно, отколкото хубостта. Това вдъхновение, полетъ, стремление напрѣдъ къмъ хората и горѣ къмъ небесата. Когато гледашъ тази фигура, струва ти

се, че мраморнитѣ гърди на Аполона се подигатъ, лицето му играе, очитѣ мечтателно и съ възхищение гледатъ горѣ, цѣлата му фигура изразява напръгнатостъ. Вие очаквате, че ей сега краинцата на мраморнитѣ му прѣсти ще се отдѣлятъ отъ подложката и цѣлата му фигура ще улети нѣйдѣ надалечъ. Отпрѣдѣ ви стои младежъ въ пълния блѣсъкъ на своитѣ сили и полети. У него много повече се усѣща младостъ, отколкото полъ, той като че ли сега се е появилъ на свѣта, въ който се вглежда и който се стреми да завладѣе. Вие забравяте, че прѣдъ васъ е хубавецъ мжжъ, вие виждате героя и мислите: такъвъ ще да е билъ Александъръ Македонски въ момента, когато побѣдилъ Буцефала.

Художниците и историците обикновено изобразяватъ героитѣ при връщането имъ отъ побѣдитѣ, покрити съ вѣнци, лаври и слава, придружени отъ раболѣпна тълпа. Истинскиятъ героизъмъ на младостта е по-високъ отъ този образъ—въ него се съдържа зародишъ и възможностъ на всички подвизи и побѣди, достъпни на въображението и силата на човѣка.

Герои въ навечерието на побѣда, герои безъ лаври, трофеи и тълпа,—такъвъ е първообраза на идеална, героическа младостъ която прѣзъ всичкитѣ врѣмена е вдъхновявала поетитѣ, възбуждала е симпатии и поклонение и е подкрѣпляла надеждитѣ у народитѣ.

Такава младостъ, разбира се, е дѣлъ на малкото избрани натури, но зародишътъ ѝ е въ природата на всѣко разумно човѣшко същество. Истина е, че подъ влиянието на мрачната обстановка на живота и тежестта на обстоятелствата, огромното болшинство на хората, за вѣченъ срамъ на човѣчеството, се намира въ състояние на дълбокъ мракъ. Богати умствени, естетически и морални зачатъци не се рвзвиватъ, и освѣтъ това, тѣ не само че на даватъ плодове, но и самата младостъ—периодъ на цвѣтене, проявява се въ блѣди и хилави черти. Младостта на мнозинството отъ хората наумѣва блѣда, полу-увѣхнала алпийска роза или недорасълъ боръ — растящъ по Върховетѣ въ царството на вѣчния студъ и мракъ.

Прѣвъелъ: Петерсънъ.

Анг. Сим.

Миналото на клона „Студенец“.

Въ 1913 год. прѣзъ м. Априлъ група ученици, интимни приятели, основаха дружество, чиято задача бѣ да доставя удоволствие на своитѣ членове, било като имъ устройва разходки въ полето, близката околностъ на града, било като имъ организира спортни игри—футболъ и др., било като имъ урежда весели „гуляи“. То бѣ наречено „Кефъ“—дума, която напълно отговаряше на неговата цѣль.

Д-во „Кефъ“ правѣше впечатление съ еднодушнieto и сговора, който царѣха въ срѣдата на неговитѣ членове.

По-късно д-во „Кефъ“ бѣ преименувано въ „Развитие“.

Центр. Наст. на Ю. Т. С., по частни свѣдѣния се бѣ научило за съществуването на това д-во. Прѣзъ същата година то отправи едно писмо, съ което го молѣше да влѣзе въ съюза, като стане неговъ клонъ. Срѣщу влизането на „Развитие“ въ съюза имаше противници, обаче, по-големата частъ отъ членоветѣ бѣха съгласни за това.

Противникитѣ, между които бѣ и прѣдс. на д-вото Никола Бойчиновъ, въ упорството си се ръководѣха отъ страхъ, че като разшири границитѣ на своята дѣятелностъ, д-во „Развитие“ ще изгуби приятелския, интимния си характеръ, ще разруши сговора между прѣдшнитѣ си членове и ще стане притежание на нови и непознати хора.

Размѣната на писма съ Ц. Н. въ Русе продължаваше. Последното съ най-голяма готовност даваше всички необходими свѣдѣния и изпращаше броеве отъ сп. „Младъ Туристъ“, които се посрѣщаха съ силна радость и ентузиазъмъ.

— На 4 юний 1914 г. Ц. Н. покани д-вото да влѣзе по-бърже въ съюза за да може да вземе участие съ трима делегати на I съборъ, който трѣбваше да се състои прѣзъ м. юлий въ гр. Самоковъ.

Това бѣ съобщено въ станалото на полето събрание, което съ ръкоплѣскания и „ура“ рѣши телеграфически да извѣсти на Ц. Н., че „Развитие“ влиза въ редоветѣ на съюза.

„Развитие“ бѣ 14 по редъ клонъ на Ю. Т. С. По това врѣме въ него влѣзоха нови членове. На мѣстото на напусналия клона старъ прѣдседателъ Ник. Бойчиновъ, биде избранъ Т. Каравасилевъ.

Новото положение на „Развитие“ налагаше изработването на новъ уставъ, съобразенъ съ задачитѣ на съюза и задълженията ни къмъ Ц. Н. Избранитѣ за цѣльта членове Ан. Симеоновъ и Ст. Симовъ приготвиха проекто-уставъ, който биде приетъ въ едно общо събрание.

— Прѣзъ лѣтото на 1914 год. „Развитие“ бѣ щастливо да посрѣщне като свои гости Горно-Орѣховскитѣ млади туристи, които посѣтиха по това врѣме Плѣвекъ. Радостта на членоветѣ бѣ много голяма. Срѣщата съ другаритѣ бѣ особено задушевна: весели запознавания, взаимни разговори, разпитвания, изказване свѣтли надежди за успѣха и доброто бѣдаче на съюза. Една картина се

е запечатала въ моята памет отъ тогава—момента когато Плѣвенскитѣ прѣдседатели важно прѣдставяше на Горно-Орѣховскитѣ такъвъ, въ градската градина, членовеѣ единъ по единъ съ думитѣ: „ревизоръ“, „секретаръ“ или съ скромното „простъ членъ“. Тази срѣща упражни благотворно влияние върху Плѣвенци. Тя подигна духа имъ, даде имъ нова сила и увеличи желанието имъ за работа.

На първия р. съборъ, онзи исторически съборъ, който трѣбваше да постави Ю. Т. С. на здрави основи, да му даде уставъ, изработенъ съ общото съгласие на всички делегати, дошли изъ България, онзи съборъ, който трѣбваше да бже блѣстящо доказателство за високото туристско съзнание на жизнерадостната и енергична българска младежъ, „Развитие“ бѣ поканено да изпрати свои делегати. Заминаващиятъ за София секр. Вл. Грасевъ бѣ натоваренъ да прѣдставлява клона на събора. Той, обаче, поради не прѣдвидени причини не можа да отиде въ Самоковъ. А само прѣдаде горещитѣ благопожелания на плѣвенци на онази частъ отъ делегатитѣ, която на 3 юлий напусна Борисовата градина, на пътъ за Самоковъ.

Първата и най-важна задача, която прѣдстоеше на клона да изпълни прѣзъ 1915 год. бѣ да засили вътрѣшната дѣйностъ, да увеличи излетитѣ, да добие одобрение отъ Дирекцията на Гимназията. Послѣдното бѣ необходимо условие за една по-широка пропаганда между ученицитѣ, която трѣбваше да даде въ резултатъ увеличение числото на членовеѣ.

Първа крачка въ това отношение се направи съ избора на ново настоятелство, на което всички възлагаха голѣми надежди. Послѣдното се състави отъ слѣднитѣ лица: Прѣд. Вл. Грасевъ, секр. Хр. Баджаровъ, кас. Н. Панталѣевъ, съвѣтн. А. Изгорѣнковъ, и З. Пѣшевъ, дом. Б. Сѣбчевъ и рев. А. Симеоновъ и Ив. Миндииковъ.

Избора на настоятелството стана на 11 февруари, а на 14 мартъ то приготви и подаде до Дирекцията молба, която да се прѣпрати въ М. на Просвѣтата за одобрение на клона и неговия уставъ.

Въ тази молба се обясняваше, че цѣльта на „Развитие“ е да създаде условия, за да могатъ членовеѣ да се запознаватъ, посѣщаватъ и любуватъ на роднитѣ красоти и популяризиратъ послѣднитѣ.

За жалостъ, обаче, Дирекцията не даде никакъвъ отговоръ и „Развитие“ продължаваше да живѣе и работи непризнато офиц. отъ училищнитѣ власти.

По това врѣме З. Пѣшевъ направи прѣдложение да се избере референтна комисия. Сѣщо така да се застъпи по-широко спорта, като се доставятъ футболни топки. Събранието остави на добрата воля и инициатива на отдѣлнитѣ членове изнасянъ на реферати, а въпроса съ доставяне на топки отложи за по-късно разрѣшение.

Клонътъ устрой единъ голѣмъ излетъ съ 43 души, членове и гости, придружени отъ учителя Д-ръ Недѣлчевъ. Въ една сребриста лунна нощъ смутихме покоя на Черепишккия манастиръ, скритъ всрѣдъ величествени канари. Изкачихме на истори ческото мѣсто „Волтъ“ за да се поклонимъ прѣдъ гроба на великия поетъ Ботевъ, отдѣто слѣзохме въ привѣтливата Враца, за да

се срѣщнемъ и поприказваме съ тукашнитѣ юн. туристи. Послѣднитѣ весели, гостоприемни, любезни ни указаха най-приятелско посрѣщане. Цѣлия денъ врачанци бѣха на нашѣ разположение и ни развеждаха изъ града и околноститѣ, за да ни покажатъ забѣлжителноститѣ. Вечерта тѣ ни изпратиха вѣнъ отъ града. Коста Хаджиевъ изказа въ кратка, но силна рѣчь, радостта на врачанци и ни пожела „добъръ пжтъ“. Отговори му Анг. Симеоновъ. Послѣдниятъ благодари отъ името на „Развитие“.

Този излетъ подигна духътъ на старитѣ членове и прѣдизвика влизането на нови.

Тукъ трѣбва да се отбѣлжи че съюзния празникъ—23 априлъ се отпразнува доста добрѣ и бѣ използванъ за пропаганда. Прѣзъ цѣлия денъ членоветѣ носиха специал. приготвени зелени-лентички съ надписъ д-во „Развитие“ и привличаха вниманието на гражданитѣ.

На втория ред. съборъ, който се състоя на 5 юли въ гр. Габрово, „Развитие“ бѣ прѣдставено отъ единъ делегатъ, П. Бончевъ. По чл. 17 послѣдниятъ държа отрицателно поведение.

Той бѣ противъ приемането на членки въ съюза.

Този съборъ за пръвъ пжтъ се взе рѣшение „Развитие“ да замѣсти името си съ названieto на нѣкоя историческа или красива мѣстност.

Докато нашиятъ клонъ взе такова слабо участие въ прѣднитѣ два събора, то въ третия съборъ той бѣ единъ отъ ония клонове, които указаха силно влияние върху взетитѣ рѣшения, върху извършената работа. Делегатитѣ на „Развитие“ бѣха А. Симеоновъ, Хр. Баджаровъ, Анг. Николовъ. Тѣ не пропуснаха нито единъ въпросъ, безъ да изкажатъ клоновото становище. Баджаровъ отъ страча на „Развитие“ поздравя събора съ силни думи. Симеоновъ говори върху отчета на ц. н-ство. Той изтъкна редъ грѣшки на ц. н-ство, настоя за по-умѣло редактиране на Мл. Туристъ и апелира къмъ клоноветѣ, да заработятъ по-здраво и да указватъ по-широка поддръжка на централното настоятелство.

Тукъ въпросътъ за измѣнение името на „Развитие“ бѣ подигнатъ наново. Обяснихме причинитѣ, които не сж позволили да сторимъ това и обѣсахме, че слѣдъ завръщането ни, въ най-близкото събрание ще изпълнимъ съборното рѣшение, взето въ Габрово.

Слѣдъ закриването на събора Симеоновъ поднесе отъ името на събора вѣнецъ на Ботевия паметникъ.

На 13 августъ 1916 год. нѣколко члена отъ „Развитие“ по починъ на П. Бончевъ и Анг. Николовъ, прѣдприематъ дълъгъ излетъ съ маршрутъ: Плѣвнѣнъ, Павликени, Севлиево, Столѣтъ, Ново-село, в. Юмрукъ-чалъ, в. Мара-Гидикъ, Скандалото, в. Амбарица. Въ Севлиево излетниците сж имали срѣща съ Габровци, и заедно съ послѣднитѣ сж основали клона „Росица“.

Слѣдъ този излетъ „Развитие“ не проявява въ течение на цѣла година никакъвъ животъ. Дѣйнитѣ членове отиватъ войници и всичко спира. Нѣма събрания, нѣма излети, нѣма даже и членове.

Но, за щастие, явяват се младежи, събуждатъ отъ дълбокия сънъ „Развитие“ и го накарватъ да заживѣе отново. На 12 юли 1917 г. Никола Караивановъ, Тодоръ Симеоновъ и Ант. Николовъ си разпрѣдѣлятъ по жребие длъжноститѣ. Първия станалъ прѣседателъ, втория секретаръ, а третия касиеръ.

Забѣлжителна и похвална е енергията, която тѣ проявяватъ за привлечение членове на клона. Бързо навлизатъ младежи и послѣдниятъ почва трескава работа. За да се изпълни рѣшението на втория и третия съборъ, свиканото събрание на 14 августъ замѣстятъ името „Развитие“ съ „Студенец“.

По-късно въ „Студенецъ“ влизатъ отново енергичнитѣ Ат. Изгорѣнковѣ, М. Кузовъ и Асп. Бойчиновѣ, които иматъ голѣмъ дѣлъ въ неговия успѣхъ.

Слабото прѣди „Развитие“, днесъ „Студенецъ“, е единъ отъ най-голѣмитѣ, най-дѣйни клонове на съюза. То брои 200 члена, издава свое списание, което прѣска туристска просвѣта въ цялата страна.

Завършвайки тѣзи кратки и бѣгли бѣлѣжки, смѣтамъ за свой дългъ да припомня имената на починалитѣ дѣйци отъ „Студенецъ“. Тѣ сж Тодоръ Каравасилевъ, убитъ въ Добруджа, бившъ прѣседателъ; Никола Панталѣевъ, б. касиеръ, починалъ въ Севлиево, отбивайки военната служба, Христо Буровски, нашиятъ обиченъ „Форко“, разкъсанъ отъ снарядъ, въ единъ ожесточенъ бой на южния фронтъ. Вѣчна признателностъ, скъпи другари!

Съ този двоенъ брой списанието завършва годишнината си. Щастливи сме, че можахме съ скромнитѣ си сили да подпомогнемъ отчасти за популяризиране обичта къмъ природата средъ младежта и обществото.

Поради прѣмѣстване редакцията на съюзния органъ „Мл. Туристъ“ въ Плѣвень, списанието ни не ще излиза прѣзъ втората си годишнина—всичкото внимание на съюза трѣбва да се насочи къмъ „Мл. Туристъ“, защото той още далечъ не е това що трѣбва да бжде.

Благодаримъ на всички, които ни сътрудничаха, а сщо и на разпростиранитѣ на списанието.

На туристскитѣ и спортни организации пожелаваме още по-голѣма дѣйностъ, за вътрѣшно организиране и за практическо реализиране на поставенитѣ цѣли—чрѣзъ туризма и спорта—къмъ една жизнена младежъ

Умоляваме всички, които не сж

скончателно уредили смѣткитѣ си съ редакцията да побързатъ и го сторятъ въ най-скоро врѣме.

На 11 и 12 януарий 921 г. въ Луковитѣ ще се състои II извънреденъ конгресъ на Юнош. туристски съюзъ въ България. Централното настоятелство на съюза е изцѣло наредбитъ си по конгреса и е пратило необходимитѣ документи на клоноветѣ; за конгресиститѣ е издѣйствувано особено улеснение при пътуването по Б. Д. Ж., което имъ позволява да прѣдприематъ и измѣти изъ страната слѣдъ конгреса.

Сжщото е изработило и пратило за проучване отъ клоноветѣ проектъ за новъ съюзеиъ уставъ.

Необходимитѣ мѣрки се взематъ отъ Луковитския клонъ за настаняването на конгресиститѣ и за добрата уредба на конгреса; ще присѣдствуватъ около 120-130 конгресисти.

Пожелаваме успѣшна дѣйностъ

на конгреса и вземането на умѣстни рѣшения, които да дадатъ тласъкъ за развоа на туризъма и спорта въ страната.

Въпросътъ за хижи въ планинитѣ
Както се научаваме, центр. н-ство на Юн. тур. сѣюзъ въ България ще прѣдложи на прѣдстоящия сѣюзенъ конгресъ да се занимае съ приемането на единъ правилникъ, който цѣли да се създадатъ групи отъ сѣюзни клонове и др. организации, които да си поставятъ за цѣль да направятъ сѣюзни хижи въ Рала, Родопитѣ и пр.,—нѣщо, което иска по-голѣми срѣства и не е по силитѣ само на единъ клонъ.

Сжщеврѣменно ще се правятъ постѣпки, за да се отпусне въ монастиритѣ дѣто е възможно по една стая на сѣюза—околнитѣ клонове ще поематъ грижата за мебелирането и обдържането на тѣзи стаи, които ще служатъ само на сѣюза.

Съ тази мѣрка ц. н-ство вѣрва че доста ще се успѣе въ уреждането на въпроса на българска почва.

Химнъ на Юн. тур. сѣюзъ въ България. Най-сетнѣ този въпросъ изглежда уреденъ; за такъвъ ще бжде прогласенъ отъ прѣдстоящия конгресъ, този на Бѣлг. тур. дружество, като на сѣюза се даватъ извѣстни права по издаването на химна.

Прѣдставителство въ София. Въ София е образувано прѣдставителство на Юношеския туристски сѣюзъ, което има главно за цѣль да улеснява туристскитѣ и спортни организации, а сжщо и отдѣлнитѣ туристи и спортисти, при доставяне необходимитѣ вещи.

За цѣльта то е влѣзло въ сношение съ нѣкои столични и чуждестранни фирми.

Сжщото има за цѣль и да дѣйствува прѣдъ различнитѣ учрѣждения въ столицата—да извършва ходатайства и др. п. относно туристскитѣ и спортни организации.

Не е ли това началото на бждащата обща спортна кооперация у насъ, която ще има да изиграе грамадна роль при популяризиране спорта въ всичкитѣ му видове?!

Плѣвенското юн. туристско д-во „Студенецъ“ неотдавна е открило за членовѣтѣ си курсъ за изучаване народнитѣ и модерни игри. Курсѣтѣ имѣ плъненъ успѣхъ и продължава лекциитѣ си.

Образуванъ спортенъ клубъ. Приятно ни е да съобщимъ, че неотдавна въ Плѣвенъ е образуванъ спортенъ клубъ „Побѣда“. Клубѣтѣ е още въ етапъ на вжтрѣшно организиране, но съ настѣпването на пролѣтѣта се почва голѣма дѣйностъ за постигане цѣльта—спортъ.

Министерството на Търговията и Промышлеността е издало окръжно № 9111, съ което прѣпоръчва туризъма и поканва директоритѣ на търговскитѣ и др. професионални училища, да прѣпоръчатъ на ученицитѣ отъ тѣзи учебни заведения, да влѣзатъ въ редовѣтѣ на Юношеския туристски сѣюзъ въ България.

Туристски срѣщи сж станали на 7. XI. т. г. въ гр. Борисовградъ, на 27 XI т. г. въ гр. Станимака (устроена е и изложба на снимки) и на 27 и 28 XI т. г. въ Черепишкия манастиръ.

ИЗЪ СВѢТА НАУКАТА.

Височината на която се чува звука. Опититѣ произведени отъ въздухоплаватели показватъ, че рѣзкото изсвирване на локомотива се чува на височина 3000 метра; гърмежъ отъ оржие—на височина 1800 метра; човѣшки гласъ—на 1000 метра; кваканieto на жабата се разнася на височина до 900 метра; и най-послъ на височини 500 метра, въздухоплавателѣтъ при достатѣчна тишина може да схваща разбрано даже отдѣлни думи.

Турингъ-клубъ. Една значителна група влиятелни членове на Френския Турингъ клубъ, въ която личатъ проф.

Cart, генер. Sèbert, морск. инж. l'Isle и др. е рѣшила да основе при клуба есперантска туристска секция. Последната ще има за задача да улеснява чрѣзъ езика „Есперанто“ чуждестраннитѣ туристи.

Жителитѣ на Индия. Спорелъ прѣброяването прѣзъ 1912 год., числото на жителитѣ на Индия достига до 315. 132. 537, а при прѣброяването въ 1902 год., то е било 294,361,056. Слѣдователно въ единъ периодъ отъ 10 години, Индия е нараснала съ 20 милиони души.

Съобщава: Ив. Симеоновъ

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО ВЪ СОФИЯ ДОСТАВЯ:

МАТЕРКИ алуминови съ обвивка и винтова затукалка
лв. 45 — алуминови съ каишка за прѣзъ рамо
лв. 38 — германски отъ сплавъ съ обвивка лв. 15.—
" " безъ " лв. 11.—

ХИГИЕНА НА ТУРИСТА книга съдържаща упът-
вания и съвѣти за всѣ-
ки туристъ лв. 4—

КОТКИ за катерене по скали, ходене по ледъ, заледе-
ни прѣспи, голѣми наклони и пр. необходими за
всѣки добъръ туристъ, заедно съ 2 конопени каишки лв. 4—

Правила за футболъ 56 страници съ по-
дробни чертежи за
положенията „Офъ Сайдъ“, приети отъ всички софий-
ски клубове. лв. 3—

ПОРЖЧКИ пари и др., да се отправятъ на адресъ: Никола
Ив. Божиновъ — ул. Солунъ № 30 — София.

СТУДЕНЕЦЪ

Илюстрирано мѣсечно списание за туризъмъ,
родинознание и литература

Въ редакцията сж останали ограниченъ брой екземпляри.
Поржчикитъ се изпълняватъ веднага.

Всичко се изпраща до сп. Студенецъ—Плѣвенъ.

Туристски картички Отпечатени сж четири вида
туристски картички. Отпечатени
на пощенска картичка (съ 10 ст. марка) струватъ 30 ст. ед-
ната; на хубавъ бѣлъ картонъ—50 ст. едната. При поржчки
за повече отъ 20 екземпляра—10% отстъпка. Изискайте съ
прѣдплата прѣбни екземпляри отъ сп. МЛ. ТУРИСТЪ—Плѣвенъ

Въ Младъ Туристъ се приематъ по споразумѣние
подходящи обяви.

НАСКОРО ИЗЛИЗА
ОТЪ ПЕЧАТЪ КНИГАТА

ПОЛЕЗНИ ИГРИ

Съдържаща правилата на
интереснитъ и прѣпоръчителни
игри:

ШАХМАТЪ, КРОКЕТЪ, КРИКЕТЪ,
ШАШКИ, ХАЛМА, САЛТА,
ХО-БАНЪ и АГОНЪ.

Правилата сж пояснени съ всички
необходими чертежи въ текста.

Издава Д-во „СТУДЕНЕЦЪ“ — Плевенъ

Отдѣленъ брой струва 2 лева

Печат. „Землед. Единство“ — Плевенъ